

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието*

(Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)

Институция: Министерство на образованието и науката	Нормативен акт: Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, приет с ПМС № 202 от 10. 09. 2010 г. (обн., дв, бр.75 от 2010 г., изм., ДВ, бр.57 от 2015 г. изм. и доп., ДВ, бр. 56 от 2018 г.)
За включване в законодателната/ оперативната програма на Министерския съвет за периода: 01.07.2018 г. – 31.12.2018 г.	Дата: 30.10.2018 г.
Контакт за въпроси: Ангелина Ламбрева	Тел.: 02 9217 643
- Дефиниране на проблема Настоящата предварителна частична оценка на въздействието към проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, приет с ПМС № 202 от 10. 09. 2010 г. (Постановление) е извършена в подкрепа на политиката на Министерството на образованието и науката за създаване на все по-благоприятни условия за кариерното израстване на преподавателите във висшите	

училища, както и за повишаване качеството на висшето образование и на научните изследвания.

Промените в Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) са обусловени от необходимостта да се прецизират изискваните минимални наукометрични показатели за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт.

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна

Регламентираните в ППЗРАСРБ минимални наукометрични показатели в Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт следва да се променят и допълнят поради следните причини:

- Науката в цитираните области е колективно дело и чрез делене не може да се отрази приноса на всеки от учените в едно комплексно изследване. В тази връзка е необходимо да се регламентира начин за отразяване качеството на научните публикации.
- За повишаване дела на нематериалната част на българската икономика - показателите за патенти и полезни образци се преместват в групата показатели Г от група Е, като същевременно полученият патент се оценява като публикация с най-високо качество – 25 точки, а заявката за патент или полезен модел – с 15 точки.
- Установената необходимост от специфични изменения в тежестта на отделните показатели за посочените научни области, отбелязващи различията помежду им и отразяването им в научната литература, научноизследователските проекти и др.
- *1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна*

в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Действащите в момента разпоредби на ППЗРАСРБ във връзка с минималните наукометрични показатели в Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт не създават достатъчно благоприятни условия за обективното и безпристрастно оценяване на научната, преподавателската и/или художествено-творческата или спортната дейност на кандидатите за придобиване на научни степени и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ в посочените научните области и или/професионални направления. В конкретика:

- Досегашният начин за отразяване качеството на научните публикации създава затруднения при коректното отчитане приноса на всеки от учените в едно комплексно изследване.
- Обстоятелството, че показателите за патенти и полезни образци са в групата на показателите Е, не дава възможност за максимална прецизност при тяхната оценка и създава предпоставки полученият патент да не се оценява като публикация с най-високо качество.
- Недостатъчната прецизност при определяне тежестта на отделните показатели за посочените научни области и или/професионални направления създава пречки за постигане на максимална коректност при отбелязване различията помежду им и отразяването им в научната литература, научноизследователските проекти и др.

Горепосочените трудности е възможно да се преодолеят чрез приемане на Постановлението.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на Постановлението.

1. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Основната цел на Постановлението е да се осигурят по-добри условия за обективното и безпристрастно прилагане на минималните национални изисквания към научната, преподавателската и/или художествено-творческата или спортната дейност на кандидатите за придобиване на научни степени и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ в Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт. Това от своя страна обуславя и друга специфична цел на Постановлението, отнасяща се до осигуряване на възможности за по-ефективен контрол върху провежданите процедури за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности.

Целта на Постановлението е значима в контекста на националните стратегически цели за висше образование и в частност – с конкретна *цел 5.7. Преодоляване на негативните тенденции в кариерното израстване на преподавателите във ВУ и стимулиране на най-добрите преподаватели*, заложена в Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г.

Целта на Постановлението е обвързана и с приоритетите за образование, заложен в Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г. и в конкретика се очаква да допринесе и за изпълнението на *Мярка 371: Въвеждане единни минимални национални критерии за научни степени и академични длъжности по отделните научни области*.

Значимостта на Постановлението се обуславя и във връзка с положителното въздействие на нематериалните активи по отношение на европейската икономика, брутният вътрешен продукт на ЕС, заетостта и търговията. За мащабите на посоченото въздействие свидетелства обстоятелството, че повече от 42% от общата икономическа активност в ЕС (около € 5,7 трилиона годишно) се генерира от индустриите, които интензивно използват права върху интелектуална собственост¹.

¹ Данните са от проучване на Европейското патентно ведомство (ЕРО) и Службата на ЕС за интелектуална собственост (EUIPO), достъпно на: [study of the impact of Intellectual Property Rights \(IPR\) on the European economy](#), както е индексирано на 30.10.2018 година

2. Идентифициране на заинтересованите страни

Посочете всички потенциално засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Приемането на Постановлението ще окаже въздействие върху широк кръг заинтересовани страни, както следва:

1. Кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ в научните области: 4. Природни науки, математика и информатика, 5. Технически науки и 7. Здравеопазване и спорт.
2. Студентите във висшите училища, които се обучават по специалности в научните области и или/професионални направления от Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт.

В допълнение в последващата таблица е представена справка за броя на преподавателите, преподаващи в специалности от областите на висше образование: "Природни науки, математика и информатика", "Технически науки" и "Здравеопазване и спорт" и броя на обучаваните студенти по специалности от същите области на висше образование за учебната 2017/2018 година - втори период².

Код на област	Област от висшето образование	Академична длъжност	Брой преподаватели	Брой обучавани студенти
4	Природни науки, математика и информатика	доцент	607	
4	Природни науки, математика и информатика	главен асистент	385	
4	Природни науки, математика и информатика	асистент	239	
4 област			1231	12402
5	Технически науки	доцент	1350	
5	Технически науки	главен асистент	800	
5	Технически науки	асистент	810	

²Справката е предоставена от Центъра за информационно осигуряване на образованието

5 област			2960	37181
7	Здравеопазване и спорт	доцент	859	
7	Здравеопазване и спорт	главен асистент	543	
7	Здравеопазване и спорт	асистент	1656	
7 област			3058	26182
ОБЩО:			7249	75765

Във връзка с гореизложената справка следва да се отбележи следното:

- В нея е включен броят на преподавателите с академични длъжности: доцент, главен асистент и асистент като потенциални кандидати за заемане съответно на академични длъжности: професор, доцент и главен асистент.
- Броят на обучаваните студенти обхваща всички обучавани студенти, без дипломантите в срок и отчислените с право на защита.

3. Заинтересовани страни са и висшите училища, в които се провежда обучение по специалности в научните области и или/професионални направления за: Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт, а също и научни организации, в които се осъществява научноизследователска дейност по съответните науки.

4. От друга страна, заинтересовани са и бизнесът и институциите като нуждаещи се от специалисти с висше образование, обучавани в посочените професионални направления.

4. Варианти на действие

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта "без действие"

Идентифицирани са следните варианти на регулативна намеса:

Вариант 0 - да не се прави нищо (без действие; нулев вариант)

Вариант 1 - предприемане на регулаторна намеса

Вариант 0 - непредприемане на действие. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи вариантът „Без действие“ ще продължат да са налице недостатъчно благоприятни условия за обективното и безпристрастно прилагане на минималните национални изисквания към научната, преподавателската и/или художествено-творческата или спортната дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ в посочените научните области и или/професионални направления.

В резултат на проучванията, извършени в процеса на изготвяне на настоящата оценка, се стигна до извода, че идентифицираните трудности не могат да се преодолеят без предприемане на никакви действия. Поради гореизложеното не се препоръчва прилагане на Вариант 0.

Вариант 1 - регулаторна намеса (приемане на Постановлението). Приемането и прилагането на Постановлението е действие, чрез което ще се усъвършенства и прецизира Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, в резултат на което с прилагането му ще се създадат още по-благоприятни условия за обективност и безпристрастност при оценяването на научната продукция в посочените три научни области и или/професионални направления, както и за осигуряване на възможност за по-ефективен контрол върху провежданите процедури за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности, за което се отнася Постановлението.

Промените, предвиждани в Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, са във връзка със следното:

1. Премахва се деленето на броя на авторите при отчитане броя на публикациите за даден учен, поради факта, че науката в цитираните области е колективно дело и чрез деленето не може да се отрази приноса на всеки от учените в едно комплексно изследване. Вместо това се предлага начин за отразяване качеството на тези публикации.
2. Показателите за патенти и полезни образци се преместват в групата показатели Г от група Е, като същевременно полученият патент се оценява като публикация с

най-високо качество – 25 точки, а заявката за патент или полезен модел – с 15 точки.

3. Налагат се специфични изменения в тежестта на отделните показатели за посочените научни области, отбелязващи различията помежду им и отразяването им в научната литература, научноизследователските проекти и др.

Поради изложеното дотук Вариант 1 – предприемане на регулативни промени, следва да се приеме като необходим и възможен.

5. Негативни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант 0 - При прилагането на нулев сценарий запазването на текущото състояние на правната уредба, за която се отнася Постановлението, поражда рискове и отрицателни последици от социален и икономически характер, както следва:

Очакваните негативни последици от непредприемането на никакви действия относно заинтересованите страни се свеждат до следното:

1. Спрямо кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ в научните области: 4. Природни науки, математика и информатика, 5. Технически науки и 7. Здравеопазване и спорт ще продължат да съществуват недостатъчно благоприятни условия за кариерното израстване, както и за обективност и безпристрастност при оценяването на научната им продукция. Това ще се отрази в негативен план и върху качеството на научната, преподавателската и/или художествено-творческата или спортната дейност на посочените заинтересовани лица.
2. Студентите във висшите училища, които се обучават по специалности в научните области и или/професионални направления за: Област 4. Природни

науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт се очаква да бъдат крайни потърпевши от това развитие, като най-важните последици за тях ще бъдат свързани със сравнително по-ограничените възможности да получат висше образование с по-високо качество и оттам – с по-ограничените им възможности за реализация на пазара на труда. В тази връзка потърпевши ще бъдат и бизнесът, и институциите, тъй като няма да бъдат удовлетворени техните все по-високи изисквания по отношение образованието и квалификацията на специалистите с висше образование, обучавани в посочените професионални направления.

3. Липсата на възможност за по-ефективен контрол върху провежданите процедури за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности ще продължава да дава негативни отражения по отношение на качеството на научноизследователската дейност и на висшето образование, предоставяно от висшите училища, в които се осъществява обучение по специалности в научните области и или/професионални направления за: Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт. Негативен ефект ще има и относно качеството на научноизследователската дейност в научните организации.

Вариант 1 - При проучванията и анализите в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически и социален план при приемане на Постановлението. Прилагането на Вариант 1 не би оказало отрицателни въздействия върху заинтересованите страни.

6. Положителни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант 0 - Не се очакват положителни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни.

Вариант 1 - Приемането и прилагането на Постановлението ще окаже положителни въздействия върху заинтересованите страни, както следва:

1. Относно кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ в научните области: 4. Природни науки, математика и информатика, 5. Технически науки и 7. Здравеопазване и спорт ще се създадат по-благоприятни условия за кариерно израстване, както и за обективност и безпристрастност при оценяването на научната им продукция. В тази връзка се очакват позитивни ефекти и по отношение качеството на научната, преподавателската и/или художествено-творческата или спортната дейност на посочените заинтересовани лица.
2. Студентите във висшите училища, които се обучават по специалности в научните области и или/професионални направления за: Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт ще имат възможност да получат обучение с по-високо качество и съответно – по-благоприятни възможности за реализация на пазара на труда. Ще бъдат осигурени стимули за продължаване на обучението в докторантура и възможности за по-бързо кариерно израстване. Очакват се позитивни въздействия и върху бизнеса и институциите във връзка с това, че качеството на квалификацията на специалистите с висше образование, обучавани в посочените области, ще отговаря на техните все по-високи изисквания.
3. Липсата на възможности за по-ефективен контрол върху провежданите процедури за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности ще продължава да дава негативни отражения по отношение на качеството на научноизследователската дейност и на висшето образование, предоставяно от висшите училища, в които се осъществява обучение по специалности в научните области и или/професионални направления за: Област 4. Природни науки, математика и информатика, Област 5. Технически науки и Област 7. Здравеопазване и спорт. Позитивни въздействие се очакват и относно качеството на научноизследователската дейност в научните организации.

7. Потенциални рискове

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

При извършените проучвания и анализи в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието рискове от приемането на Постановлението, включително възникване на съдебни спорове, не са установени.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

Ще се повиши

Ще се намали

Няма ефект

В резултат на действието на Постановлението не се очакват въздействия относно административната тежест на физическите и юридическите лица.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

С Постановлението не се създават нови регулаторни режими и не се засягат съществуващи режими и услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

С Постановлението не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

Постановлението няма ефект върху малките и средните предприятия.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

Да

Не

Проектът на Постановление не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

С проекта за Постановление не се въвеждат разпоредби на европейското право.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Ангелина Ламбрева, директор на дирекция „Висше образование“

Дата:

Подпис:

X

АНГЕЛИНА ЛАМБРЕВА
директор на дирекция ВО